

Трајно старатељство

Планирање унапред за будуће личне одлуке
и оне које се односе на начин живота

Enduring Power of Guardianship - Serbian

Трајно старатељство је правни документ где ви (давалац) дајете некоме (старатељу) право да у ваше име доноси личне одлуке и оне које се односе на начин живота – као о томе где живите и какву здравствену негу примате. *Трајно* значи да се ово право наставља (не престаје) чак и када ви нисте у стању да сами доносити ове врсте одлука.

Како ово функционише?

- Попуните и у присуству сведока потпишете формулар за трајно старатељство – чиме дајете право старатељства некоме кога ви изаберете.
- У формулару наведете специфично која права дајете и поставите услове на одлуке које ваш старатељ може да доноси.
- Ваш старатељ се сложи потписивањем дела формулара који се односи на прихватање.
- Њихово овлашћење почиње када ви нисте у стању да доносити одлуке.
- Њихове одлуке имају исту правну снагу као да сте их ви сами донели.

Зашто бих ја некоме дао пуномоћје?

Ми свакоме препоручујемо да има трајно старатељство. То је једини начин на који можете да имате контролу над тиме ко ће у ваше име да доноси одлуке ако ви нисте у стању да то сами радите. Можете трајно да изгубите способност доношења одлука, као у случају деменције или задобијених повреда мозга услед судара, или привремено, тако што паднете у несвест због болести.

Какве врсте одлука може да доноси старатељ?

Можете да дате свом старатељу овлашћење да доноси било које одлуке о начину живота које желите. На пример, где ћете да живите, како ће се одржавати ваша здравствена нега или ко може да вас посети.

У формулару се дају примери овлашћења које можда желите да одаберете. Можете да прецртате овлашћења за која не желите да их старатељ има, или да му дате неограничено овлашћење. Такође можете да одредите било каква ограничења у односу на то како они користе своја овлашћења, или било какве друге жеље за које желите да их старатељ узме у обзир када у ваше име доноси одлуке.

Трајно старатељство не може да се користи да би се доносиле финансијске и правне одлуке. За даљне информације о овим овлашћењима погледајте информативне брошуре *Може ли мој пуномоћник да одлучи о мом учешћу у медицинским истраживањима*, *Трајно пуномоћје (финансијско)* или *Преузмите контролу (види доле)*.

Да ли постоје одлуке о здравственој нези/лечењу са којима мој старатељ не може да се сложи?

Ако свом старатељу дате овлашћење да доноси одлуке о здравственој нези, он може да пристане на лечење али не може да одбије лечење. Ако сте такође поставили некога са трајним пуномоћјем (лечење), они ће имати предност одлучивања над вашим старатељем за све одлуке о лечењу (погледајте информативну брошуру *Трајно пуномоћје (лечење)*).

Старатељ не може да се сложи (да престанак) са следећим лекарским процедурама:

- оне код којих постоји велика вероватноћа да ће довести до неплодности;
- прекидање трудноће;
- узимање ткива за пресађивање.

Пре него што се обави било која од ових процедура, старатељ **мора** да поднесе молбу VCAT - у за доношење одлуке.

Може ли мој старатељ одлучити да ја учествујем у медицинском истраживању?

Да. Погледајте информативни памфлет – *Медицинска истраживања за особе које не могу да дају престанак - одговорна особа*. Можете да поставите пуномоћника ако сте старији од 18 година и имате способност да некога поставите.

Шта је способност?

Имати способност значи да знате шта радите, разумете последице ваших поступака и доносите одлуке на основу вашег знања и схватања. Тест способности за прављење трајног пуномоћја се обавља на основу тога да ли разумете :

- овлашћења старатеља;
- да ће овлашћење да ступи на снагу ако изгубите способност доношења личних одлука и одлука о начину живота;
- да можете да опозовете ова овлашћења док сте способни;
- да када изгубите способност, нећете моћи да надзирете коришћење датих овлашћења.

Ако немате довољну способност, VCAT може да постави старатеља који може у ваше име да доноси личне одлуке и одлуке које се односе на начин живота.

Бирање старатеља

Старатељ мора да буде старији од 18 година и да има способност да буде старатељ. Ви можете да изаберете и поставите било коју особу, само ако се они слажу да прихвате ту улогу. Та особа треба да буде неко коме можете да верујете да ће поштовати ваше жеље. Такође можете да поставите још једну особу (алтернативни старатељ). Та особа може у ваше име да доноси одлуке само када старатељ није у стању да то уради.

Старатељ не може да буде особа која вам у време постављања пружа професионалну негу, лечење или смештај.

Дужности старатеља

Старатељ мора да:

- узме у обзир било какве жеље о којима сте се изјаснили;
- поступа у вашем најбољем интересу;
- кад год је могуће, доноси исте одлуке које бисте ви донели.

Када давалац овлашћења умре, трајно старатељство престаје.

Како да направим трајно старатељство?

Трајно старатељство се лако прави. Не мора да га припреми адвокат.

Формулари су на располагању у новинарницама, продавницама правног писаћег прибора, а могу и да се скину са нашег вебсајта.

Сведоци који потписују формулар морају да буду сигурни да ви, као давалац овлашћења, знате шта радите (имате способност) када дајете овлашћење за старатељство. Постоје ограничења о томе ко може да буде сведок.

Ако постоји икаква сумња о вашој способности, треба да се обави независан лекарски преглед.

Да би вам помогли, Канцеларија јавног заступника је припремила пакет са упутствима о томе како сами да припремите овај документ - *Преузмите контролу – Водич за пуномоћје и старатељство.*

Шта ако се предомислим?

Можете било када да откажете (опозовете) постављење ако разумете природу и дејство опозивања овлашћења. Да бисте то урадили треба да испуните формулар *Опозивање трајног старатеља и дате копију свом старатељу*. Погледајте *Преузмите контролу*, или наш вебсајт.

Мере предострожности

Не морате да региструјете нити било где пошаљете формулар. Треба да чувате оригинал на сигурном месту и оверену копију за свакодневну употребу.

Ако старатељ не поступа у вашем најбољем интересу, VCAT може да опозове или суспендује трајно старатељство. Било ко ко је стварно заинтересован за ваше благостање може да тражи од VCAT да размотри поступке старатеља. VCAT води хитну службу која ради 24 часа и може да постави старатеља да доноси одлуке о начину живота ако се откаже овлашћење за трајно старатељство. Контактирајте Канцеларију јавног заступника за савет и даљне информације.

Савети за старатеље

Ако старатељ није сигуран шта да ради у одређеној ситуацији, може да се обрати за помоћ саветодавној служби Канцеларије јавног заступника или VCAT-у.